

Wojciech Pachelski (1939-2018)

19 lipca w wieku 79 lat zmarł prof. Wojciech Pachelski, naukowiec, nauczyciel akademicki, specjalista w zakresie opracowania danych pomiarowych w geodezji i kartografii oraz modelowania informacji geograficznej.

Wojciech Bohdan Pachelski (ur. w 1939 r. w Warszawie) był absolwentem stołecznego Technikum Geodezyjnego (1956) oraz Wydziału Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej (1961). Na tym samym wydziale obronił pracę doktorską pt. „Niektóre rozwiązania w zakresie przetwarzania cyfrowych danych obserwacyjnych i orbitalnych sztucznych satelitów Ziemi” (1966) oraz habilitacyjną (1986) „On the Decomposition in Least Squares (with Examples of its Application in Satellite Geodesy)” opublikowaną przez Niemiecki Geodezyjny Instytut Badawczy (DGFI) w Monachium. W roku 1993 uzyskał tytuł profesora nauk technicznych.

Wojciech Pachelski rozpoczął swoją karierę zawodową w Instytucie Geodezji i Kartografii w Warszawie (1961-1962) na stanowisku asystenta. W latach 1962-1972 pracował w Centrum Obliczeniowym Polskiej Akademii Nauk jako adiunkt. Następnie w Instytucie Maszyn Matematycznych w Warszawie (1972-1977) zajmował stanowisko docenta – kierownika zakładu. Tematyka jego pracy obejmowała wówczas zastosowania maszyn do opracowania danych pomiarowych geodezji satelitarnej oraz danych z eksperymentów kosmicznych, a także rozwinięcie metody wyrównania sekwencyjnego i jej zastosowanie do nowatorskiej sieci triangulacji satelitarnej. Przez blisko 40 kolejnych lat kontynuował badania w tych dziedzinach w Centrum Badań Kosmicznych PAN (1977-2008, najpierw na stanowisku docenta, później profesora).

W latach 1978-1979 przebywał na kontrakcie w DGFI w Monachium, gdzie zajmował się altimetrią satelitarną oraz zagadnieniami dekompozycji wyrównań według najmniejszych kwadratów (te ostatnie stały się przedmiotem wspomnianej już rozprawy habilitacyjnej). W latach 1987-1994 odbył kilkumiesięczne staże naukowe na Uniwersytecie w Stuttgarcie pod kierunkiem prof. Erika Grafarenda, światowej sławy geodety, matematyka i geofizyka. Ówczesna tematyka ba-

dawcza prof. Pachelskiego obejmowała m.in.: •wpływ błędów orbitalnych satelitów w sieciach GPS, •zastosowanie filtru Kalmana do nieróżnicowego opracowania pomiarów faz GPS, •metodykę i program do nieróżnicowego opracowania pomiarów faz GPS, •metodykę i program wyznaczania chwilowych pozycji i prędkości poruszającego się obiektu na podstawie pomiarów faz GPS, •współrzędne barycentryczne i ich wykorzystanie do wyznaczania pozycji punktów.

W latach 1992-2001 ponownie został zatrudniony w Instytucie Geodezji i Kartografii w Warszawie (tym razem na stanowisku profesora), gdzie zajmował się zagadnieniami informacji geograficznej we współpracy z Europejskim Komitetem Normalizacji CEN. W latach 2002-2009 pracował na Wydziale Geodezji i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (na stanowiskach profesora nadzwyczajnego i profesora zwyczajnego), a w latach 2004-2007 także na macierzystym WGiK PW (jako profesor zwyczajny). Wprowadził wówczas do programów studiów na obu uczelniach nauczanie modelowania informacji geograficznej według znormalizowanej metodyki.

Od roku 2009 pracował jako profesor zwyczajny na Wydziale Inżynierii Łądowej i Geodezji Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie. Kontynuował tam badania nad teorią i modelowaniem informacji geograficznej, a także w obszarze geodezji wyższej i satelitarnej oraz rachunku wyrównawczego. Był też doradcą głównego geodety kraju (2008-2014).

W latach 1993-2001 oraz 2008-2012 kierował w CBK i IGiK kolejno pięcioma projektami badawczymi Komitetu Badań Naukowych, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Narodowego Centrum Nauki (jeden z nich dotyczył modeli informacyjnych w ramach Global Geodetic Observing System). Był niezwykle aktywny, przepracował w sumie blisko 60 lat, z czego wiele jednocześnie w kilku instytucjach. Niezmordowanie realizował się także na niwie społecznej.

Fot. ze zbiorów WIG WAT

Prof. Pachelski ma na koncie blisko 100 publikacji, w tym podręcznik „Programowanie strukturalne: Fortran 77 dla komputerów typu IBM PC” (WNT, 1993), rozdział „Metody satelitarne” w pracy zbiorowej „Niwelacja precyzyjna” (PPWK, 1993) oraz część podręcznika „Podstawy budowy infrastruktury informacji przestrzennej (Wyd. UWM, 2012). Był opiekunem naukowym ponad 30 prac magisterskich oraz promotorem 6 zakończonych rozpraw doktorskich. Został wybrany na członka Rady Naukowej CBK PAN (1977-2004), Komitetu Geodezji PAN (1987-2006, kiedy to pełnił równocześnie funkcję przewodniczącego Sekcji Geoinformatyki, oraz ponownie od 2016), a także Komisji Geoinformatyki PAU (2000-2006).

Udziałał się w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (przewodniczył Komitetowi Technicznemu 297 ds. Informacji Geograficznej) oraz reprezentantował Polskę w Komitetach Technicznych 211 ISO i 287 CEN, był członkiem Polskiego Towarzystwa Informacji Przestrzennej. W latach 1995-2006 pełnił funkcję redaktora naczelnego czasopisma „Artificial Satellites – Journal of Planetary Geodesy”. Publikował też w GEODECIE (m.in. na temat działalności normalizacyjnej w dziedzinie informacji geograficznej).

Opracowanie redakcji
na podstawie materiałów WIG WAT